

Parashat Nitzabim - Vayelej 5783

Velas: 6:27 pm

Fin Shabat 1: 7:18 pm - R"Y: 7:51 pm

Fin Shabat 2: 7:29 pm - R"Y: 7:57 pm

מעשה המשפט

Marcos y Lety Amiga

Maasé Bet Din

Rab Isaac Sued
חבר בה"ד אמת ומשפט

Maasé Sheaya

Si cuentas algo de lo que viste, no firmo tu permiso

Caso: En un edificio de 3 pisos, Reubén, que vive en el primer piso, quería ampliar su casa porque el espacio era demasiado estrecho para su familia, por lo que tuvo que obtener permiso de todos los vecinos.

Antes que todos los vecinos firmen el permiso, la esposa de Reubén, Sara, necesitaba entrar a casa de Shimón su vecino del segundo piso, ella tenía un duplicado de llaves y tenía permiso de entrar cuando necesitaba algo, cuando llegó, ni Shimón ni su esposa estaban en casa. Cuando Sara entró encontró robando a Rachel, la vecina del tercer piso que solía trabajar en la casa de Shimón limpiando, etc.

Inmediatamente Raquel le dijo a Sara "si le dices algo de lo que viste a Shimón, nunca firmaré el permiso de ampliación para tu casa".

Pregunta: ¿Qué debe de hacer Sara? Puede callarse y no contarle a Shimón lo que vio?

Respuesta: La Gemará (ב"מ ל) dice así "dijo Rav Yehuda en nombre de Rab, tu pérdida está antes que la de tu compañero", y también así dictaminó el Shuljan Aruj (ח"מ רס"ד א) "Aquel que se le perdió un objeto, y encontró su pérdida junto a la pérdida de su amigo, si puede devolver ambas debe hacerlo; Y si no, toma únicamente lo suyo, ya que su pérdida se antepone incluso a la pérdida de su padre y de su Rab..."

Según esto, ya que si Sara dice que encontró a Rachel robando, no podrá expandir su casa, su necesidad está primero que el dinero de Shimón y no tiene que decir nada.

Sin embargo, podemos refutar esto por dos motivos. 1. Aprendemos del Tosafot (שבועות ל: ד"ה אבל איסורא) que uno que sabe algo del otro y no habla y guarda silencio, se considera que traspasó una Aberá activa, ya que por su silencio alguien mas actuó de manera indebida. Siendo así, si Sara no habla y no le informa a Shimón que Raquel ha robado, entonces se considera cómplice del ladrón, y por eso debe informar.

Aunque todavía hay que analizar si las palabras del Tosafot fueran dichas únicamente en Isurim de la Torá, mas no en temas monetarios, pero de igual manera hay otro motivo por el cual Sara debe informar del robo.

2. Todo lo que dijo el Shuljan Aruj que recoger su objeto perdido está antes que el de su compañero, es únicamente en esa situación que la persona ya tiene una perdida, pero en nuestro caso, el hecho de que no pueda ampliar su apartamento no se considera una pérdida en este momento, por lo tanto no aplica la Halajá anteriormente mencionada, por lo que Sara debe notificar del robo.

Halaja Lemaasé

1. En la víspera de Rosh Hashaná se acostumbra a decir Selijot completo incluyendo el Viduy (ya que normalmente se dice antes del Netz) seguido de Tefilat Shajrit con Vatikin.

Sin embargo, en Shajrit no se dice Tajanún (שו"ע תקפ"א סעי' ג, ע"ע הזו"ע ימים נוראים עמ' מו).

2. Hacemos Hatarat Nedarim en la víspera de Rosh Hashaná. La mujer puede nombrar a su marido como emisario para que haga la Hatará por ella (תשרי והנהגות ח"א סי' של"ח, ויבי"א ח"ב או"ח סי' תשרי) (שם פ"ה).

3. Nos cortamos el pelo y las uñas antes de

Rosh Hashaná (שו"ע שם סעי' ד, וכה"ח ס"ק פ' כתב) שו"ע שו"ע ש"טוב להיזהר שיהיה קודם חצות, וגזירות ציפורנים (מקורו בירושלמי ע' כה"ח שם ס"ק פ"א).

4. Es recomendable para los hombres ir a la Mikve en la víspera de Rosh Hashaná para purificarnos antes de Yom Tob, y es mejor ir a partir de una hora antes de Jatzot (רמ"א שם סעי' ד), y pensar en dejar todas las impurezas y pensamientos malos (ע' כה"ח שם ס"ק פ"ב ופי"ג), en caso que no puede ir que procure que le caigan 9 Kabim de agua en la regadera (שם פ"ה).

5. Hay quien acostumbra a hacer Hafrashat Jalá en la víspera de Rosh Hashaná (שם ס"ק ק).

El privilegio de la Teshubá

Cuenta Rab Goel Elkrif "Un familiar fue sometido a una operación muy complicada. La tensión era terrible. Todos oramos desde el fondo de nuestro corazón. BH la operación fue exitosa. Al cabo de unos días empezó a recuperarse y ya podía recibir visitas. Pensé que estaría feliz si hacíamos una Seudat Hodayá, pedí permiso al hospital y traje una orquesta. El paciente se levantó de la cama, llegó al vestíbulo y se sentó en la elegante mesa. Fue muy bueno para él salir del ambiente de los enfermos. 45 personas cantaron juntas, con placer y emoción.

En la misma habitación de mi pariente yacía un anciano, que se negó venir y sólo después de un rato vino a sentarse. Cantábamos "Hayom Harat Olam", y luego "Abinu Malkenu", el anciano se puso a llorar, y pidió que sigan cantando. De pronto una mujer dijo enojada: "¿Por qué hacen ruido aquí? ¡No estoy de acuerdo!". El anciano se volvió hacia ella y le dijo: "¡No molestes!, queremos escuchar... si quieres ve a tu habitación, allí no escucharás las canciones". Ella se fue inmediatamente, pero para no molestar más nos apresuramos a terminar.

Me acerqué al anciano y me dijo: "En mi infancia yo era observador de la Torá y las Mitzvot, estudié en una Yeshivá muy conocida... a los 24 años dejé la Yeshivá, y gradualmente me deterioré, hasta que me deshice por completo de todo, hasta llegar a profanar Shabat y comer Taref. Tengo 3 hijos, los cuidé muy bien. No les negué nada, influí en ellos tanto como pude. Hoy ellos son adultos y yo soy un anciano, me tratan bastante bien, pero nada más... La verdad me siento bastante solo en el mundo, a diferencia de su pariente, que está conmigo en la habitación, lo envidia, tiene diez hijos, devotos y cariñosos. Los veo venir, quedarse a su lado, no dejarlo nunca ni un momento, los nietos lo tratan con amor, no con cortesía, frialdad o desprecio, como mis nietos.

"No quise ir a cantar y volver a los recuerdos, pero finalmente me animé. Sentí que había vuelto a ser un Bajur Yeshivá. Sentí que quería hacer Teshubá, pero entonces entró esa mujer y lo interrumpió todo." Quise arrepentirme, y desde el cielo me demoraron, y no me dejaron seguir despertando... Lo sé, lo merezco. Me escapé, insistí en rebelarme e insistí en no volver. Ahora, cuando quiero, no me dejan volver".

¡Siempre puedes volver!", le dije. "¡Dios siempre está esperando a una persona y está listo para recibirla con amor!. Sabes, me enseñaste una moraleja muy importante, debemos acordarnos de darle gracias a Dios porque podemos arrepentirnos. La capacidad de arrepentirse es un privilegio. El arrepentimiento es un regalo precioso que Dios nos da. Deberíamos agradecerles por esto y alegrarnos por este privilegio.

בענין גדר החידוש של תשובה

איתא בהגיגה ט. ר' שמעון בן מנסיא אומר איזהו מעוות שאינו יכול להתקן זה הבא על העורה והוליד ממנה ממזר, א"ת בגונב וגזול יכול הוא להחזירו ויתקן.

ורש"י כתב והוליד ממזר שהביא פסולין בישראל ויהא זכרון לעונו לפיכך אין עונותיו נמחקין בתשובה, וכ"כ התוס' בב"ב פח: (ד"ה התם) בתירוצו הראשון דלא מהני תשובה למביא ממזר לעולם.

אולם בתירוצו השני הביא את דברי הר"ר חיים שבאמת יש לו תשובה, והא דאמר"י דהוי מעוות שאינו יכול להתקן פירש בתורא"ש (יבמות כא:) דהיינו שאינו יכול לתקן העיוות להעביר הממזר מן העולם, אבל מ"מ אין לך עבירה שאין לה תשובה. ולכא' הכונה דכיון שאינו יכול לתקן המעוות ממילא לא תהיה כפרתו שלימה, כמש"כ רבינו יונה (בשע"ת ש"א אות ט') וז"ל והנה מדרגות רבות לתשובה, ולפי המדרגות יתקרב האדם אל הקב"ה, ואמנם לכל תשובה תמצא סליחה, אך לא תטהר הנפש טוהר שלם להיות העונות כלא היו, זולתי כאשר יטהר האדם את לבו ויכין את רוחו כאשר יתבאר, עכ"ל.

וכן נראה שהיא דעת הרמב"ם שכתב (בפ"א מהל' תשובה ה"ג) בזמן שאין ביהמ"ק קיים וכו' התשובה מכפרת על כל העבירות כו', ולא הוציא מן הכלל כשיש זכרון למעשיו.

והנה איתא ביבמות כב: על הא דממזר חייב בהכאת אביו, אמאי קרי כאן ונשיא בעמך לא תאור בעושה מעשה עמך, כדאמר רב פנחס משמיה דרב פפא בעושה תשובה ה"נ כשעשה תשובה. והאי בר תשובה הוא והתנן שמעון בן מנסיא אומר איזהו מעוות לא יוכל לתקון זה הבא על העורה והוליד ממנה ממזר, השתא מיהא עושה מעשה עמך הוא, עכ"כ.

הרי להדיא כרש"י דאמת לא מהניא תשובה, ומ"מ חייב על הכאתו משום דהשתא מיהא עושה מעשה עמך הוא ופירש בקוה"ע (בס"א כ"א אות כ"ד) דלכד דתשובה עוקרת החטא מכאן ולהבא, עוד יש חידוש בתשובה שהחטא נעקר למפרע, וזהו תירוץ הגמ' דבהוליד ממזר אע"ג דאין החטא נעקר למפרע, מ"מ מכאן ולהבא מיהא נעקר. וביאור הדברים כמו שהאריך המנ"ח (במצוה שס"ד) דשם צדיק אינו תלוי בכפרה כלל אלא כל שמתחרט הוי צדיק אף שעדיין לא מתכפר עיי"ש.

ובשיטת הר"ר חיים והרמב"ם צריכים לומר דזה גופא כונת התירוץ דהשתא מיהא עושה מעשה עמך, כלומר דבאמת מהניא תשובה, ודוחק.

ובביאור מחלוקתם נראה דנחלקו בגדר התשובה האם אמרי' דע"י תשובה מתכפר החטא ונעקר למפרע כאילו לא חטא מעולם, או דילמא רק מתכפר לו לענין מכאן ולהבא אבל מה שעבר עבר.

ונראה דהיא מחלוקת ראשונים דהנה יעויין ברמב"ם (בפ"ז מתשובה ה"ד) שכתב וז"ל אל ידמה בעל תשובה שהוא מרוחק ממעלת הצדיקים מפני העונות והחטאות שעשה, אין הדבר כן אלא אהוב ונחמד הוא לפני הבורא וכאילו לא חטא מעולם וכו', עכ"ל.

ועי' גם בצפנת פענח למהרי"ט (דרוש א' לפר' האזינו דף רל"ג) שביאר הא דאיתא ביומא פו. גדולה תשובה שמביאה רפואה לעולם, וביאר דהיינו דכיון דאמר"י דכשיש בידם למחות ולא מיחו נפרעין ממנו ומכל העולם, ושמא תאמר כשחזר בתשובה דין הוא שיכפר על עצמו אבל אותם שהיה בידם למחות ולא מיחו צריכים כפרה, לכך כתיב ארפא משובותיכם, מאחר שמשוובה עצמה הרי היא כמי שאינה, אין כאן עון שלא מיחו.

וכ"כ בשו"ת מהר"י באסן (בס"א א') דהנודר מזרע אברהם מותר גם בישראל שנשתמד, אלא דאסור ליהנות ממנו מספק דשמא יעשה תשובה ויהיה למפרע זרע אברהם עיי"ש.

אולם לא כן מבואר ברבינו יונה (באבות פ"ג מט"ז) דעל הא דאמר"י התם והפנקס פתוח והיד כותבת וכו' כתב וז"ל להודיענו כי אין ממתניין לפתיחת הפנקס אחר שעושה החטא, אלא בגמר המעשה כבר כתוב הוא כדי שלא יעבור רגע שלא נמנה עליו העון ההוא, שאעפ"י שהעונות נמחלין לבעלי התשובה, נימנין אותן תחלה מיד שגמרו מלעשותן ואחרי כן אם יחזור בתשובה מוחלין לו, כדאמר"י במדרש אינו כמי שלא עשאו אלא עשאו ונמחל שגדול מי שאינו עושה ממי שעושה ונמחלין לו וכו' עיי"ש.

הרי לן דס"ל דלא נעקר החטא למפרע כאילו לא חטא ודלא כהרמב"ם. ועי' בספר הליקוטים (שנדפס במהדורת פרנקל) שהביא בשם ספר זכרון אברהם דוד שתי' בזה הקושיא למה על כל לא תעשה לוקין הרי איכא עשה של תשובה המנתקן. ותי' דהא דלאו הניתק לעשה אין לוקין עליו הוא משום דכיון שהתורה נתנה מצות עשה זו לתקן את הלאו, הרי ע"י קיום המצוה נתקן עצם הקלקול של הלאו, ומשו"ה הוא דאין לוקין עליו דהרי כבר נתקן מה שקלקל במעשיו. אמנם מצות תשובה אינה מתקנת את עצם החטא דאינה במעשה שעשה אלא היא בהגברא שישוב מחטאו לפני ה', וא"כ כיון דאינו מתקן את עצם קלקול החטא שעשה אין כאן ניתוק כלל, עיי"ש.

עכ"פ י"ל דבזה נחלקו הראשונים דדעת רש"י והתוס' בתי' הראשון כדעת הרמב"ם שתשובה עוקרת את החטא לגמרי וא"כ שפיר י"ל דכל שיש הממזר לפנינו לא שייך לומר דלא היה כאן מעשה עבירה כלל, משא"כ הר"ר חיים בתוס' ס"ל דהגדר של תשובה היא שאינו נעקר החטא ורק שהגברא נטהר, וא"כ שפיר אפשר דאף שהממזר לפנינו ואיכא עדים לפנינו שנעשתה העבירה, אבל מ"מ הגברא נטהר.

אולם לפי"ז יצא לנו סתירה בדברי הרמב"ם שמחז גיסא כתב דעוקר את החטא לגמרי ומאידיך ס"ל כדעת הר"ר חיים שבממזר לפנינו איכא תשובה.

לכן נראה לומר באופן אחר דלכו"ע החטא נעקר למפרע, אלא דעדיין יש לחקור האם תשובה פועלת בחפצא של העבירה דגדרה היא דנעשה כאילו לא היה כאן מעשה עבירה, או דילמא לעולם היה כאן מעשה עבירה אלא דהוא דין בהגברא דמעשה לא מתייחס אליו מעשה העבירה וכאילו עשאה אחר.

אשר מעתה י"ל דבהא פליגי הראשונים דדעת רש"י דהוי דין במעשה העבירה ולכן כל שהממזר לפנינו ומעיד שהיה מעשה עבירה, לא שייך לומר ע"ז תשובה. ואילו הר"ר חיים והרמב"ם ס"ל דהוא רק דין בהגברא וכלשונו "דהוי כאילו לא חטא מעולם", ולכן אף שהממזר לפנינו שפיר מהני ע"ז תשובה.

[אחרי מופלג הראוני מש"כ בזה"ק (ח"ג דף ק"א ע"א) דמי שתוהה על הראשונות איבד כל זכויותיו, ומה עושה הקב"ה עם אותן מצוות, אם יש צדיק דמת לפני שגמר תיקונו, הקב"ה נותנם לו, עיי"ש. הרי להדיא דעת הזהרר דהמצות של התוהה על הראשונות אינם נעקרים מהעולם, אלא שכבר לא מתייחסים לגברא, וא"כ אפ"ל דדעת הר"ר חיים והרמב"ם דדכוותיה בעושה תשובה על העבירות וכו"ל].

**"יפה שעה אחת
בתשובה ומצויים
טובים בצולמ הנה,
מכל חיי הצולמ
הבא"
אבות פ"ד מ"ז**

**"כאן זמן שהנך דולק
אפשר לתקן"
ה"י"ר ישראל סלנטר**

DINÉ TORÁ

Comuníquese al cel. (+52) 55 3214 4312

SERVICIOS

Contrato de renta, venta, preventa, inversión, sociedad, testamentos, Heter Iská otros.

ASESORÍA

Consultas telefónicas, citas, preguntas.

CONTÁCTANOS

Cel. (+52) 55 3214 4312
Email: Betdinemetumishpat@gmail.com
Dirección: Horacio 1220 PA, Polanco, CDMX